

Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan

Utdrag ur kyrkoordningen och Kyrkostyrelsens bestämmelser

Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan

Utdrag ur kyrkoordningen
Kyrkostyrelsens bestämmelser

Bestämmelser om direkta val i Svenska kyrkan
© Kyrkostyrelsen, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

Utdrag ur kyrkoordningen
Kyrkostyrelsens bestämmelser

Produktion: Intellecta AB 2004, ordernr 15183

Artikelnummer 1104215

I varje lokal där röstning äger rum skall finnas ett exemplar av 38 kap. kyrkoordningen samt av de närmare bestämmelser om direkta val som Kyrkostyrelsen har utfärdat med stöd av 38 kap. 89 § kyrkoordningen. Bestämmelserna skall alltid finnas tillgängliga i vallokaler samt på expeditioner för förhandsröstning och särskilda röstmottagningsställen när det är öppet för röstning.

Detta häfte innehåller de bestämmelser som skall finnas tillgängliga i varje röstningslokal. Utöver kyrkoordningens kapitel 38 och Kyrkostyrelsens bestämmelser har ytterligare bestämmelser från kyrkoordningen tagits med. Det är bestämmelser som utan att direkt gälla valets genomförande på olika sätt får anses vara av betydelse för valet.

Ett motsvarande häfte ställdes samman inför 2001 års val. Även om det sakliga innehållet i 38 kap. kyrkoordningen till största delen är detsamma har det skett en betydande omredigering. På vissa punkter har bestämmelsernas innehåll också ändrats. På motsvarande sätt förhåller det sig med de bestämmelser som har beslutats av Kyrkostyrelsen.

Innehåll

<i>Utdrag ur kyrkoordning för Svenska kyrkan</i>	7
3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter.....	7
4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter.....	10
10 kap. Den nationella nivåns uppdrag.....	12
15 kap. Svenska kyrkans valprövningsnämnd.....	12
33 kap. Kyrkans förtroendevalda.....	14
Nionde avdelningen: Val.....	17
38 kap. Direkta val.....	17
58 kap. Överklagande.....	43
Övergångsbestämmelser.....	47
<i>Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val</i>	48
SvKB 2004:1 med närmare bestämmelser om direkta val.....	48
SvKB 2004:2 om indelning av en församling i valdistrikt.....	64
SvKB 2004:3 om valsedlars utseende vid direkta kyrkliga val.....	65
<i>Bilaga: Valsedel vid kyrkliga val</i>	66

Utdrag ur kyrkoordning för Svenska kyrkan

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

ALLMÄNT

Beslutanderätten i församlingar

1 § Kyrkofullmäktige är församlingens högsta beslutande organ. I församlingar som har högst 500 röstberättigade den 1 december året före valåret får dock beslutanderätten i stället utövas av en kyrkostämma.

Om en församling ingår i en samfällighet får kyrkofullmäktige eller kyrkostämman bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av ett direktvalt kyrkoråd. Beslutanderätten utövas dock alltid av kyrkofullmäktige under resterande del av den ordinarie mandatperioden i en församling med fler än 500 röstberättigade bildad genom en indelningsändring enligt bestämmelserna i 37 kap. 15 § tredje stycket.

Att ett direktvalt kyrkoråd samtidigt är församlingens styrelse framgår av 4 kap. (SvKB 2003:9; 2004:10)

2 § Ett direktvalt kyrkoråd får bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av en kyrkostämma om förutsättningarna i 1 § första stycket är uppfyllda eller av kyrkofullmäktige.

En kyrkostämma får bestämma att församlingens beslutanderätt skall utövas av kyrkofullmäktige.

3 § Om antalet röstberättigade i en församling med kyrkofullmäktige eller ett direktvalt kyrkoråd har gått ned till 500 eller därunder den 1 december året före valåret får fullmäktige eller det direktvalda kyrkorådet bestämma att församlingens beslutanderätt i stället skall utövas av en kyrkostämma. (SvKB 2003:9)

4 § Beslut enligt 1 § andra stycket, 2 och 3 §§ skall fattas senast den 1 februari under valåret. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Beslutanderätten i samfälligheter

5 § I en samfällighet utövas beslutanderätten av samfälliga kyrkofullmäktige.

KYRKOFULLMÄKTIGE

7 § Kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i församlingen.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Att indelningsdelegerade i vissa fall blir kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 54 a § första stycket. (SvKB 2004:10)

Antalet ledamöter och ersättare

8 § Kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige.

Antalet ledamöter skall bestämmas till ett udda tal och till minst

– 15 i församlingar med högst 5 000 röstberättigade,

– 19 i församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade,

– 25 i församlingar med över 10 000 röstberättigade.

Antalet ersättare skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i församlingen. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2002:9; 2003:9)

9 § När kyrkofullmäktige skall utses första gången, beslutar kyrkostämman eller det direktvalda kyrkorådet om antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Har ett beslut inte fattats senast den 1 februari under valåret får stiftsstyrelsen besluta om antalet ledamöter och ersättare.

Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. (SvKB 2003:9)

Mandatperiodens längd

10 § Ledamöter och ersättare skall väljas för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

KYRKOSTÄMMAN

- 45 § På kyrkostämman har alla församlingens röstberättigade rätt att delta i överläggningarna och besluten.

SAMFÄLLDA KYRKOFULLMÄKTIGE

- 52 § Samfällda kyrkofullmäktige väljs av de röstberättigade i samfälligheten på kyrkans valdag.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Att indelningsdelegerade i vissa fall blir samfällda kyrkofullmäktige vid en indelningsändring framgår av bestämmelserna i 37 kap. 54 a § andra stycket. (SvKB 2004:10)

Antalet ledamöter och ersättare

- 53 § Samfällda kyrkofullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige.

Antalet ledamöter i fullmäktige skall bestämmas till ett udda antal och till minst

- 15 i samfälligheter med högst 5 000 röstberättigade,
- 25 i samfälligheter med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade,
- 35 i samfälligheter med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade,
- 45 i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade.

Antalet ersättare skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i samfällda kyrkofullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2002:9; 2003:9)

- 54 § När samfällda kyrkofullmäktige skall utses första gången, bör församlingarna komma överens om antalet ledamöter med ledning av 53 §. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. Om församling-

arna inte kan enas, bestämmer stiftsstyrelsen antalet ledamöter och ersättare.

- 55 § Om samfällda kyrkofullmäktige beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet. (SvKB 2002:9)

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

---

Val av direktvalt kyrkoråd

- 11 § Församlingens röstberättigade väljer vilka ledamöter, förutom kyrkoherden, och ersättare som skall ingå i ett direktvalt kyrkoråd.
Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.
- 12 § Det direktvalda kyrkorådet fastställer antalet ledamöter och ersättare i rådet.
Antalet valda ledamöter skall bestämmas till ett jämnt tal och till minst
– 8 i församlingar med högst 500 röstberättigade
– 10 i församlingar med över 500 röstberättigade.
Antalet ersättare skall utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i församlingen. Om ett decimaltal uppkommer, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det skall alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.
Med röstberättigad avses en person som uppfyller kraven för rösträtt enligt 33 kap. 2 § den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2003:9)
- 13 § När ett direktvalt kyrkoråd skall utses första gången beslutar kyrkofullmäktige eller kyrkostämman om antalet ledamöter och ersättare. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Om ett direktvalt kyrkoråd beslutar att antalet ledamöter eller ersättare skall ändras, skall beslutet om det nya antalet fattas senast den 1 februari under valåret och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen skall genast underrättas om beslutet.

Mandatperiodens längd

14 § Ledamöterna och ersättarna skall väljas för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Tillsättning av nämnder

25 § För förvaltning och verkställighet får kyrkofullmäktige eller kyrkostämman tillsätta de nämnder som behövs. Ledamöter och ersättare i sådana nämnder väljs av fullmäktige eller stämman till det antal som fullmäktige eller stämman bestämmer. Det skall också finnas en valnämnd. Bestämmelser om valnämnd finns i 38 kap. 3 §.

För dessa nämnder tillämpas bestämmelserna om kyrkorådet i 14 a–20, 22–23 §§.

För valnämnden gäller även 14 §.

Kyrkofullmäktige eller kyrkostämman skall anta reglementen med närmare bestämmelser om nämndernas verksamhet. (SvKB 2002:9; 2003:9; 2004:10)

Närvarorätt vid sammanträden med en nämnd m.m.

26 § Kyrkoherden eller den präst som avses i 5 kap. 4 § har rätt att närvara vid en nämnds sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten, samt få sin mening antecknad i protokollet (särskild mening). Detsamma gäller ett organ till vilket kyrkorådet eller nämnd har delegerat beslutanderätt eller givit uppdrag att bereda kyrkorådets eller nämndens ärenden.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte valnämnden. (SvKB 2002:9; 2004:7)

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

---

9 § Svenska kyrkans valprovsningsnämnd är ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val.

Valprovsningsnämnden skall självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

---

15 kap. Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Nämndens uppgifter

1 § Som framgår av 10 kap. 9 § skall Svenska kyrkans valprovsningsnämnd pröva överklaganden av val inom Svenska kyrkan. (SvKB 2002:9)

Nämndens sammansättning

2 § Valprovsningsnämnden skall bestå av följande ledamöter:

1. en ordförande som är eller har varit ordinarie domare och som inte är ledamot eller ersättare i Kyrkomötet, och
2. sex andra ledamöter.

För ordföranden skall det finnas en personlig ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för ordföranden. För de övriga ledamöterna skall utses personliga ersättare. När ordförandens ersättare träder in som ledamot skall han eller hon vara ordförande.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande skall gälla för ledamöterna och ersättarna.

Sekreterare och föredragande i Valprovsningsnämnden är en jurist som utses av nämnden.

Endast den som har fyllt 18 år, är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara föredragande i Valprovsningsnämnden. (SvKB 2001:8, 2002:9)

Val till Valprövningsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av Kyrkomötet vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att Kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.

Om en ledamot eller ersättare avgår under tjänstgöringstiden, skall ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår. (SvKB 2002:9)

Vem som får fatta beslut

4 § Valprövningsnämnden är beslutför när ordföranden eller ordförandens ersättare och minst fyra andra ledamöter eller tjänstgörande ersättare är närvarande.

I en arbetsordning får nämnden uppdra åt

1. ordföranden att slutligt avgöra ärenden, när beslutet innebär att ärendet inte skall prövas i sak,
2. ordföranden att fatta sådana beslut som inte innefattar ett slutligt avgörande av ärendet,
3. den som var ordförande att fatta beslut om rättelse enligt 58 kap. 16 §, och
4. ordföranden eller sekreteraren att vidta åtgärder som gäller ett ärendes beredande. (SvKB 2002:9)

Omröstningsregler

5 § Om det vid en överläggning framkommer skilda meningar, skall gällande regler om omröstning i tvistemål i allmän domstol tillämpas.

Överklagande av nämndens beslut

6 § Valprövningsnämndens beslut får inte överklagas.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Inledande bestämmelser

- 1 § Med förtroendevalda avses i denna kyrkoordning de personer som vid kyrkliga val har utsetts till ledamöter, ersättare och ordförande i beslutande och verkställande organ inom Svenska kyrkan.

Rösträtt

- 2 § Den som tillhör Svenska kyrkan och fyller 16 år senast på valdagen har rösträtt vid direkta kyrkliga val om han eller hon är folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller val till en församling,
  2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet,
  3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftsfullmäktige eller
  4. landet, om det gäller val till Kyrkomötet.
- Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till församling inte rösträtt till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Den som tillhör en icke-territoriell församling har vid val till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet endast rösträtt i en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår. (SvKB 2002:9)
- 3 § Frågor om rösträtt vid direkta val avgörs på grundval av en röstlängd som har upprättats före valet. Närmare bestämmelser om röstlängd finns i 38 kap. (SvKB 2003:9)

Valbarhet

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt, fyller 18 år senast på dagen för valet och är folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller val till en församling,
  2. en församling som ingår i samfälligheten, om det gäller val till en samfällighet,
  3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet, eller
  4. landet, om det gäller val till den nationella nivån.
- Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfäl-

lighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§. (SvKB 2002:9)

Valbarhetshinder

- 5 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i en församling är inte den som
1. är anställd som biskop,
  2. är anställd som kyrkoherde i församlingen,
  3. har utsetts att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingens kyrkoråd, eller
  4. är anställd hos församlingen eller samfällighet i vilken församlingen ingår och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda. (SvKB 2002:9)
- 6 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i en samfällighet är inte
1. den som är anställd som biskop,
  2. den kyrkoherde som är ledamot och kyrkoherdens ersättare i samfällighetens kyrkonämnd, eller
  3. den som är anställd hos samfälligheten och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda. (SvKB 2002:9)
- 7 § Valbar till uppdrag som förtroendevald på stiftsnivå är inte den som
1. har en anställning som biskop,
  2. har en anställning som domprost, eller
  3. är stiftsanställd och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda. (SvKB 2002:9)
- 8 § Valbar till uppdrag som ledamot eller ersättare i Kyrkomötet är inte den som
1. har en anställning som biskop, eller
  2. är anställd på nationell nivå och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda. (SvKB 2002:9)
- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§ gäller följande valbarhetshinder för förtroendeuppdrag. Hindren gäller för alla kyrkligt anställda som har en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid för sin befattning.

1. Den som är anställd i en församling är inte valbar till direkt eller indirekt valt kyrkoråd eller någon nämnd i denna församling. Om församlingen ingår i en samfällighet gäller detta också vid val till kyrkonämnden eller någon annan nämnd i samfälligheten.
2. Den som är anställd i en samfällighet är inte valbar till kyrkonämnden eller någon annan nämnd i denna samfällighet. Han eller hon är inte heller valbar till ett direkt eller indirekt valt kyrkoråd eller någon nämnd i en församling som ingår i samfälligheten om anställningen innefattar tjänstgöring i den församlingen.
3. Den som är stiftsanställd är inte valbar till stiftsstyrelsen eller någon av stiftets nämnder.
4. Den som är anställd på nationell nivå är inte valbar till Kyrkostyrelsen, Kyrkofondens styrelse eller någon nämnd på nationell nivå. (SvKB 2000:5, 2002:9)

Uppdragets upphörande

10 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast.

Om valbarheten upphör enbart därför att en ledamot i ett kyrkoråd eller någon nämnd i en församling flyttar och folkbokförs i en annan församling får ledamoten ändå behålla sitt uppdrag under den tid som återstår till dess mandatperioden löper ut. Detta gäller även ersättare och kyrkvårdar. Som villkor för detta gäller att den förtroendevalda personen trots att han eller hon har flyttat kan fortsätta att fullgöra uppdraget och inte samtidigt har något förtroendeuppdrag i en annan församling.

11 § Kyrkofullmäktige, kyrkostämman eller samfällda kyrkofullmäktige får återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige, stämman eller samfällda fullmäktige om han eller hon

1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
2. genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

Första stycket skall på motsvarande sätt tillämpas på stiftsfullmäktige och Kyrkomötet.

Nionde avdelningen: Val

Inledning

Inom kyrkan väljs människor till olika förtroendeuppdrag och för att överlägga och fatta beslut på hela gemenskapens vägnar. Så har det varit genom kyrkans hela historia. I mycket har kyrkans beslutsordningar knutit an till men även påverkat vad som har gällt i det samhälle där kyrkan har verkat.

Svenska kyrkan har den ordningen att de kyrkotillhöriga väljer sina företrädare i beslutande organ genom demokratiska val. Därigenom ger de kyrkliga valen var och en som tillhör kyrkan en möjlighet att ta ansvar för hur församlingen skall fullgöra sin grundläggande uppgift och hur stiftet och den nationella nivån skall främja den uppgiften. Denna breda delaktighet i kyrkans styrelse har också sin grund i kristen människosyn och i Guds folks gemensamma ansvar på dopets grund för kyrkans alla angelägenheter.

Valsystemet kan utformas på olika sätt så länge grundläggande värden tas till vara. Dit hör rätten till fria val som ger möjlighet för var och en att med lika rösträtt välja enligt sin egen övertygelse. Valhandlingen har också betydelse som ett uttryck för samhörighet med kyrkan.

38 kap. Direkta val

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

- 1 § Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för de direkta valen. (SvKB 2003:9)
- 2 § Stiftsstyrelsen har det övergripande ansvaret för alla direkta val inom stiftet. (SvKB 2003:9)

Valnämnder

- 3 § I varje församling eller, om församlingen ingår i en samfällighet, i samfälligheten skall det finnas en valnämnd med ansvar för valets genomförande.
Valnämnderna skall biträda stiftsstyrelsen och i övrigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen eller i bestämmelser utfärdade av Kyrkostyrelsen. (SvKB 2003:9)
- 4 § Om en ändrad indelning innebär att en ny församling som inte ingår i en samfällighet eller en ny samfällighet bildas, skall indelningsdele-

gerade snarast möjligt välja ledamöter till valnämnden och ersättare för dessa. (SvKB 2003:9)

5 § Valnämnden skall ha tillgång till personal i den omfattning som behövs för att nämnden skall kunna utföra sina uppgifter.

Kostnaden för valnämndens verksamhet skall bestridas av församlingen eller samfälligheten.

För valnämnden skall tillämpas vad som sägs om nämnder i 4 kap. 25 respektive 32 §§ kyrkoordningen. (SvKB 2003:9)

Valdag

6 § Alla ordinarie direkta kyrkoval i hela landet skall hållas samma dag. Valdag skall vara tredje söndagen i september.

Ordinarie kyrkoval hålls vart fjärde år.

Vid omval skall Kyrkostyrelsen efter samråd med stiftsstyrelsen bestämma vilken dag som skall vara valdag. (SvKB 2003:9)

Val vid indelningsändring

7 § Om en ändrad indelning skall träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval hålls, skall redan det valet avse enheterna enligt den nya indelningen. (SvKB 2003:9)

VALKRETSAR OCH VALKRETSMANDAT

Valkretsar vid val till beslutande organ i församling

8 § Varje församling utgör en valkrets. (SvKB 2003:9)

Fördelning av mandat mellan valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige

9 § Stiftsstyrelsen skall senast den 31 mars under valåret besluta hur många mandat som varje valkrets vid val till samfällda kyrkofullmäktige skall ha. Det skall göras på följande sätt.

Antalet röstberättigade i samfälligheten delas med antalet mandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett mandat.

Om inte alla mandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter hur stort överskott var

och en valkrets får vid beräkningen. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, skall man genom lottning avgöra vilken valkrets som skall få mandatet.

Antalet röstberättigade skall beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2003:9)

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i flerpastoratssamfällighet

10 § I en flerpastoratssamfällighet skall varje pastorat utgöra en valkrets.

Om antalet mandat som en valkrets får vid fördelning enligt 9 § blir mindre än 1, skall antalet ändå bestämmas till 1. Antalet mandat i övriga valkretsar i samfälligheten skall då jämkas i motsvarande utsträckning så att det totala antalet mandat överensstämmer med det beslutade antalet. (SvKB 2003:9)

Valkretsar vid val till samfällda kyrkofullmäktige i pastoratssamfällighet

11 § I en pastoratssamfällighet skall varje församling utgöra en valkrets.

Om det i förväg kan bedömas att någon valkrets när mandaten fördelas enligt 9 § kommer att få mindre än fem mandat skall i stället en särskild valkretsindelning göras i samfälligheten.

När det gäller särskilda valkretsindelningar skall samfällda kyrkofullmäktige besluta hur samfälligheten skall delas in i valkretsar, sedan församlingarna har fått tillfälle att yttra sig. För att gälla skall beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen. Om samfällda kyrkofullmäktige inte senast den 1 februari under valåret har fattat ett beslut som kan fastställas av stiftsstyrelsen, får styrelsen besluta hur samfälligheten skall delas in i valkretsar.

Vid särskild valkretsindelning skall varje valkrets utformas så att den vid mandatfördelning enligt 9 § kan få minst fem mandat. Den skall omfatta en eller flera församlingar och ha en sammanhängande gränslinje. Antalet mandat för hela samfälligheten skall fördelas så jämnt som möjligt. (SvKB 2003:9)

Beslut om inskränkt valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige

12 § Samfällda kyrkofullmäktige får, sedan församlingarna i samfälligheten har fått tillfälle att yttra sig, besluta att valbarheten skall vara inskränkt till valkretsen. Sådant beslut skall fattas senast den 1 februari under val-

året. För att gälla skall beslutet vara fastställt av stiftsstyrelsen. (SvKB 2003:9)

Fasta valkretsmandat och utjämningsmandat vid val till stiftsfullmäktige

13 § Mandaten i stiftsfullmäktige består av fasta valkretsmandat och utjämningsmandat.

Fyra femtedelar av mandaten är fasta valkretsmandat. Om resultatet blir ett decimaltal när antalet fasta valkretsmandat beräknas, skall det rundas av till närmast lägre hela tal. Återstående mandat är utjämningsmandat.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. (SvKB 2003:9)

Fördelning av fasta valkretsmandat vid val till stiftsfullmäktige

14 § Stiftsstyrelsen skall senast den 31 mars under valåret besluta hur många fasta valkretsmandat som varje valkrets skall ha. Det skall göras på följande sätt.

Antalet röstberättigade i stiftet delas med antalet fasta valkretsmandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett mandat.

Om inte alla fasta valkretsmandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter de överskott som uppstår vid beräkningen. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, skall man genom lottning avgöra vilken valkrets som skall få mandatet.

Antalet röstberättigade skall beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2003:9)

Valkretsar vid val till stiftsfullmäktige

15 § En valkrets skall omfatta ett eller flera kontrakt, om inte 16 § innebär något annat.

Indelningen i valkretsar skall beslutas av stiftsfullmäktige senast den 1 februari under valåret. För att gälla skall beslutet vara fastställt av Kyrkostyrelsen.

En valkrets skall utformas så att den vid mandatfördelning enligt 14 § kan få minst fem fasta valkretsmandat. Den skall ha en sammanhängande gränslinje. (SvKB 2003:9)

- 16 § Kyrkostyrelsen får i särskilt fall efter begäran från stiftsfullmäktige och om det finns synnerliga skäl besluta om en valkretsindelning som avviker från kontraktsindelningen. (SvKB 2003:9)

Fasta valkretsmandat och utjämningsmandat vid val till Kyrkomötet

- 17 § Mandaten i Kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat och 26 utjämningsmandat.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. (SvKB 2003:9)

Fördelning av fasta valkretsmandat vid val till Kyrkomötet

- 18 § Kyrkostyrelsen skall senast den 31 mars under valåret besluta hur många fasta valkretsmandat som varje valkrets skall ha. Det skall göras på följande sätt.

Antalet röstberättigade i landet delas med antalet fasta valkretsmandat och därefter delas antalet röstberättigade i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet röstberättigade i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får valkretsen ett fast mandat.

Om inte alla fasta valkretsmandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning allt efter hur stora överskott som de får vid varje beräkning. Om överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, skall man genom lottning avgöra vilken valkrets som skall få mandatet.

Om en valkrets får mindre än två fasta mandat, skall antalet ändå bestämmas till två. Antalet fasta mandat i övriga kretsar skall då jämkas i motsvarande utsträckning så att det totalt blir 225 fasta valkretsmandat.

Antalet röstberättigade skall beräknas på uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 den 1 oktober året före valåret. (SvKB 2003:9)

Valkretsar vid val till Kyrkomötet

- 19 § Varje stift utgör en valkrets.

I valkretsen för Stockholms stift ingår Hovförsamlingen. (SvKB 2003:9)

VALDISTRIKT

20 § Varje församling bildar ett valdistrikt.

Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Före ett sådant beslut skall stiftsstyrelsen samråda med valnämnden.

Beslut om indelning i valdistrikt skall meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet skall tillämpas för första gången. (SvKB 2003:9)

REGISTRERING AV GRUPPBETECKNINGAR OCH ANMÄLAN AV KANDIDATER

Registrering av gruppbezeichnungar

21 § Kyrkostyrelsen beslutar om registrering av gruppbezeichnung för val till Kyrkomötet.

Stiftsstyrelsen beslutar om registrering av gruppbezeichnung för val till stiftsfullmäktige, till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.

För att gälla vid ett ordinarie val skall ansökan om registrering ha inkommit senast den 15 maj valåret. Vid omval som har beslutats enligt 94 § skall ansökan ha inkommit senast den dag som Kyrkostyrelsen beslutar.

Vid ansökan om registrering av gruppbezeichnung skall nomineringsgruppen också anmäla ett ombud. (SvKB 2003:9)

22 § En ansökan om registrering för val till Kyrkomötet skall ha stöd av minst 300 personer som är röstberättigade vid detta val.

En ansökan om registrering för val till stiftsfullmäktige skall ha stöd av minst 100 personer som har rösträtt i stiftet.

En ansökan om registrering för val till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet eller till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling skall ha stöd av minst 10 personer som har rösträtt i den samfällighet respektive den församling som ansökan gäller.

De som stöder en ansökan om registrering skall själva skriva under en förklaring om stödet. De skall i förklaringen också ange sitt personnummer och den församling som de tillhör. (SvKB 2003:9)

23 § Om en gruppbeteckning registreras för val till Kyrkomötet gäller registreringen också för val till stiftsfullmäktige, till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet samt till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling i hela landet.

Registreras en gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, gäller registreringen också för val till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet och till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling i stiftet.

Registreras en gruppbeteckning för val till samfällda kyrkofullmäktige i en samfällighet gäller registreringen också för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling som ingår i samfälligheten.

Registreras en gruppbeteckning för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling, gäller registreringen val i den församlingen. (SvKB 2003:9)

24 § Sedan Kyrkostyrelsen har prövat ansökningar om registrering av gruppbeteckning för val till Kyrkomötet, skall stiftsstyrelsen pröva ansökningar om registrering av gruppbeteckning för övriga val i följande ordningsföljd:

- val till stiftsfullmäktige
- val till samfällda kyrkofullmäktige i samfällighet
- val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling.

En ansökan om registrering av gruppbeteckning skall avslås

- om den kan antas bli förväxlad med en beteckning som redan är registrerad eller som en nomineringsgrupp redan har ansökt om att få registrerad och beteckningarna skulle komma att bli registrerade för samma val eller
- om beteckningen med hänsyn till sitt innehåll eller av annan särskild anledning är uppenbart olämplig som gruppbeteckning.

Vid prövning enligt föregående stycke skall beaktas vad som sägs om beteckningars innehåll i 25 §. (SvKB 2003:9)

25 § En beteckning som inte registreras för val till Kyrkomötet men för val till stiftsfullmäktige i ett stift skall alltid innehålla stiftets namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som inte registreras för val till Kyrkomötet eller stiftsfullmäktige men för val till samfällda kyrkofullmäktige i en sam-

fällighet skall alltid innehålla samfällighetens namn i nominativ eller genitivform.

En beteckning som registreras enbart för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling skall alltid innehålla församlingens namn i nominativ eller genitivform. (SvKB 2003:9)

- 26 § En grupp-beteckning som har registrerats enligt 23 § gäller tills vidare. Grupp-beteckningen upphör dock att gälla och skall tas bort ur registret om
1. nomineringsgruppen begär det,
  2. nomineringsgruppen inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till Kyrkomötet, stiftsfullmäktige, samfällda kyrkofullmäktige, kyrkofullmäktige eller till ett direktvalt kyrkoråd,
  3. nomineringsgruppen inte har något ombud, eller
  4. det inte längre finns någon samfällighet eller församling med namn som ingår i grupp-beteckningen. (SvKB 2003:9; 2004:10)
- 27 § Innan Kyrkostyrelsen respektive stiftsstyrelsen avslår en ansökan om registrering av grupp-beteckning skall styrelsen ge den berörda gruppen möjlighet att inom viss tid inkomma med ett meddelande om ändring eller komplettering av sin ansökan. Ett sådant meddelande skall vara skriftligt och undertecknat av det ombud som nomineringsgruppen har anmält enligt 21 §.
- Inför ett ordinarie val, skall meddelandet ha inkommit senast den 31 maj. Vid omval som har beslutats enligt 94 § skall meddelandet ha inkommit senast den dag som Kyrkostyrelsen beslutar. (SvKB 2003:9)

Anmälan av kandidater

- 28 § Andra än anmälda kandidater för registrerade nomineringsgrupper är inte valbara.
- Kandidaterna skall skriftligen förklara att de gett nomineringsgruppen tillstånd att anmäla dem. Förklaringen skall skickas med anmälan.
- En nomineringsgrupp får inte anmäla mer än en lista på kandidater i varje valkrets till respektive val. (SvKB 2003:9)
- 29 § Anmälan av kandidater till samtliga val skall göras hos respektive stiftsstyrelse, vad gäller val till Kyrkomötet av kandidaterna i den valkrets som stiftet utgör.

Anmälda kandidater skall registreras hos Kyrkostyrelsen.

För att gälla vid ett ordinarie val skall anmälningarna ha inkommit senast den 15 maj valåret. Vid omval som har beslutats enligt 94 § skall anmälningarna ha inkommit senast den dag som Kyrkostyrelsen beslutar. (SvKB 2003:9)

När för få kandidater har anmälts

30 § Om det totala antalet kandidater i en valkrets som anmälts den 15 maj är lägre än det antal mandat som valet ifråga avser skall stiftsstyrelsen omgående informera de nomineringsgrupper som till följd av registrering av beteckning har möjlighet anmäla kandidater i valkretsen om detta förhållande.

Stiftsstyrelsen skall samtidigt för valet ifråga förlänga tiden för registrering av grupp-beteckning och anmälan av kandidater i en sådan valkrets till den 15 juni. (SvKB 2003:9)

Grupp- och kandidatförteckning

31 § Kyrkostyrelsen skall upprätta grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat grupp-beteckning och anmält kandidater. Sådana förteckningar skall upprättas för varje slag av val och för varje valkrets. Förteckningarna skall tryckas på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen. (SvKB 2003:9)

VALSEDLAR

Beställning av valsedlar

32 § Kyrkostyrelsen tillhandahåller på beställning av en nomineringsgrupp de valsedlar som skall användas vid valen.

Blanka valsedlar (valsedlar enligt 34 § med enbart valbeteckning) skall i god tid före valet finnas hos valnämnderna, på samtliga pastorexpeditioner och stiftskanslier i landet samt på kyrkokansliet. (SvKB 2003:9)

33 § En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos Kyrkostyrelsen skall betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra stycket.

Beslut att bidrag skall utgå efter viss enhetlig grund till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företrätt i det organ som valet avser få fattas

- i fråga om val till kyrkofullmäktige i församling som inte ingår i en samfällighet av församlingen,
- i fråga om val till direktvalt kyrkoråd och till kyrkofullmäktige i församling som ingår i en samfällighet av samfälligheten,
- i fråga om val till samfällda kyrkofullmäktige av samfälligheten,
- i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
- i fråga om val till Kyrkomötet av detta. (SvKB 2003:9)

Valsedlar utseende

34 § Valsedlarna skall vara tillverkade av samma papper och vara i format 105 × 148 millimeter (A6). För val till Kyrkomötet skall användas gula, för val till stiftsfullmäktige rosa, för val till samfällda kyrkofullmäktige blå och för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd vita valsedlar. (SvKB 2003:9)

35 § Valsedel skall åsättas gruppbezeichnung.

Valsedel bör också uppta

1. namn på en eller flera kandidater,
2. beteckning som visar för vilken valkrets sedeln är avsedd (valkretsbezeichnung), och
3. uppgift om det val för vilket sedeln gäller (valbezeichnung).

Varje kandidat skall anges på sådant sätt att det klart framgår vem som avses. Därför bör någon form av identifieringsuppgift sättas ut vid kandidatens namn.

Uppstar en valsedel flera namn, skall de upptas i en följd under varandra och förses med nummer som visar ordningen mellan dem.

Namnen gäller själva valet samt, i den mån de ej därvid tas i anspråk, val av ersättare där sådana skall utses genom valet.

Om en valsedel innehåller kandidatnamn skall det på valsedeln finnas ett markerat utrymme intill varje namn där väljarna kan lämna en särskild personröst genom en markering. (SvKB 2003:9)

36 § Om det förutom gruppbezeichnung har skrivits ett kandidatnamn på en blank valsedel, skall väljaren anses ha lämnat en särskild personröst för namnet.

Har förutom gruppbezeichnung mer än en kandidat uppförts på en blank valsedel skall väljaren anses ha lämnat en personröst för det första kandidatnamnet. (SvKB 2003:9)

RÖSTLÄNGDER OCH RÖSTKORT

- 37 § Kyrkostyrelsen skall upprätta en röstlängd för varje valdistrikt, upptagande dem som har rösträtt vid valen. Uppgifterna i det register som avses i 56 kap. 1 § 1 30 dagar före den ordinarie valdagen skall ligga till grund för uppgifterna i röstlängderna. (SvKB 2003:9)
- 38 § För var och en som finns i en röstlängd skall Kyrkostyrelsen upprätta ett röstkort. För val som hålls samtidigt skall det upprättas ett gemensamt röstkort. För väljare som inte har någon känd adress skall det upprättas röstkort bara om de begär det.
- Ett röstkort skall innehålla uppgift om
1. väljarens namn och nummer i röstlängden, och
  2. vilka val som väljaren får delta i.
- Röstkortet bör också innehålla annan information om valet. (SvKB 2003:9)
- 39 § Röstkorten skall tillsammans med av Kyrkostyrelsen sammanställda upplysningar om valet skickas ut så snart som möjligt och inte senare än att de kan beräknas vara väljarna till handa senast 18 dagar före valdagen. (SvKB 2003:9)
- 40 § Väljare som har förlorat sitt röstkort eller inte har fått något röstkort skall på begäran få ett dupletteröstkort.
- Dupletteröstkort skall beställas hos Kyrkostyrelsen. Den som vill ha ett dupletteröstkort skall lämna uppgift om namn och personnummer. (SvKB 2003:9)
- 41 § Den som anser sig berörd av felaktig uppgift i röstlängden skall senast tisdagen andra veckan före den ordinarie valdagen skriftligen hos Kyrkostyrelsen begära att uppgiften rättas. Detta gäller också den som anser sig vara felaktigt utelämnad ur röstlängden.
- Det som har hänt senare än 30 dagar före den ordinarie valdagen får inte ligga till grund för rättelse enligt denna paragraf. (SvKB 2003:9)
- 41 a § När samtliga beslut om rättelser har förts in i en röstlängd, skall den så snart som möjligt sändas till valnämnden för valdistriktet.
- Har ett beslut om rättelse inte hunnit föras in i röstlängden innan den sänts till valnämnden får Kyrkostyrelsen uppdra åt valnämnden ombesörja att rättelsen förs in. (SvKB 2003:9)

KUVERT

42 § För val skall det finnas valkuvert och kuvert för brevröstning samt de övriga kuvert som Kyrkostyrelsen beslutar.

De kuvert som skall användas vid val hålls till handa bara genom Kyrkostyrelsen. De skall i god tid före valet finnas hos valnämnderna, på samtliga pastorsexpeditioner eller motsvarande och stiftskanslier i landet samt på kyrkokansliet. (SvKB 2003:9)

43 § Valkuvert skall vara utformade på ett sådant sätt att färgen på den valsedel som väljaren lagt i kuvertet kan ses utan att valhemligheten avslöjas. (SvKB 2003:9)

RÖSTNING

44 § All röstmottagning skall vara offentlig. (SvKB 2003:9)

45 § Väljarnas valhemlighet skall skyddas. I varje röstningslokal skall det finnas ett lämpligt antal avskilda platser (valskärmar) där väljarna utan insyn kan lägga in sina valsedlar i valkuvert. (SvKB 2003:9)

46 § För att avge sin röst skall väljarna för varje slag av val använda en valsedel.

På valsedeln anges den nomineringsgrupp som väljaren röstar på. Där kan också anges den kandidat som väljaren vill avge särskild personröst för. Därefter lägger väljaren själv valsedeln i ett valkuvert.

Väljare som på grund av ett fysiskt funktionshinder inte kan göra i ordning eller lämna sin röst på föreskrivet sätt får anlita någon som hjälper dem vid röstningen. (SvKB 2003:9)

47 § Väljare bör vid röstning i vallokalen ha med sig sitt röstkort. Valför rättarna får begära att väljaren uppger sitt fullständiga namn och sin födelsetid.

För att få rösta på ett särskilt röstmottagningsställe eller på en expedition för förhandsröstning, skall väljaren ha ett röstkort. Detta skall lämnas till röstmottagaren.

Den som vill brev rösta enligt 54 § skall lämna sitt röstkort tillsammans med valkuverten. (SvKB 2003:9)

Var och när röstning äger rum

48 § På valdagen kan väljarna rösta i vallokalen för det valdistrikt där de finns i röstlängden eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den egna valnämndens ansvarsområde, om ett sådant har anordnats.

Väljare får före valdagen rösta på särskilda röstmottagningsställen inom den egna valnämndens ansvarsområde, om sådana anordnas samt på expeditioner för förhandsröstning i hela landet. Minst en sådan expedition skall finnas i varje pastorat enligt den indelning som gäller den 1 januari året efter valåret.

Väljare får brev rösta enligt bestämmelserna i 54–57 §§.

Väljare som röstar före valdagen skall rösta samtidigt i alla de val som de vill delta i. (SvKB 2003:9)

49 § Väljare skall kunna rösta i sin vallokal även om de har röstat i en röstningslokal före valdagen eller har brev röstat (ångerrösta). Om en väljare ångerröstar skall det antecknas i protokollet. Kuvert med valsedlar från väljarens tidigare röstning skall öppnat återlämnas till väljaren. (SvKB 2003:9; 2004:10)

Beslut om röstningslokaler

50 § Valnämnden skall besluta vilken lokal som skall vara vallokal för vart och ett valdistrikt. En vallokal kan vara gemensam för två eller flera distrikt. Det skall finnas minst en vallokal i varje pastorat.

Valnämnden får bestämma att ett särskilt röstmottagningsställe skall anordnas. Ett sådant skall vara öppet under minst två timmar.

Valnämnden skall efter samråd med berörd kyrkoherde besluta på vilken eller vilka expeditioner i ett pastorat som förhandsröstning skall ske. (SvKB 2003:9)

Grupp- och kandidatförteckningar samt blanka valsedlar

51 § I en vallokal skall det finnas grupp- och kandidatförteckningar enligt 31 § för de valkretsar som valdistriktet hör till. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen.

Sådana förteckningar och valsedlar skall också finnas på särskilda röstmottagningsställen.

På expeditioner för förhandsröstning skall det vara möjligt för en väljare som begär detta att få ta del av grupp- och kandidatförteckningarna för den valkrets där han eller hon är röstberättigad. Där skall också finnas blanka valsedlar för vart och ett av valen. (SvKB 2003:9)

Valförrättare och röstmottagare

52 § Valnämnden skall utse valförrättare och röstmottagare. (SvKB 2003:9)

Röstning på expedition för förhandsröstning

53 § På minst en expedition för förhandsröstning i varje pastorat skall det vid ordinarie kyrkoval i hela landet vara möjligt att rösta från och med den trettonde dagen före valdagen till och med onsdagen före valdagen.

Det skall vara möjligt att rösta under minst fem timmar varje vardag under denna period samt därutöver minst två dagar vardera veckan mellan klockan 17 och 20.

Stiftsstyrelsen får i enskilt fall besluta att inskränka dessa tider. (SvKB 2003:9)

Brevröstning genom postbefordran

54 § Väljare som vill brev rösta skall för varje slag av val avge sin röst och själv lägga en valsedel i ett valkuvert. Väljaren skall därefter i närvaro av två vittnen lägga de valkuvert som gjorts i ordning i ett ytterkuvert för brev röst och klistra igen detta.

Väljaren skall på ytterkuvertet skriva under en försäkran att kuvertet gjorts i ordning på detta sätt. De två vittnena skall där skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

Väljaren skall därefter lägga ytterkuvertet och sitt röstkort i ett omslagskuvert som skall skickas till stiftsstyrelsen. Försändelsen skall ha kommit in till stiftsstyrelsen senast onsdagen i veckan före valdagen.

Väljare som befinner sig utomlands får skicka sin brev röst till Kyrkostyrelsen. (SvKB 2003:9)

Brevröstning genom bud

55 § Väljare som inte kan komma personligen till någon röstningslokal får lämna sin brev röst genom bud.

Den som anlitas som bud skall ha fyllt 18 år. (SvKB 2003:9)

56 § Vid brev röstning genom bud skall bestämmelserna i 54 § första och andra styckena tillämpas.

Budet skall lämna ytterkuvertet för brev röst i väljarens vallokal. Brev rösten får också lämnas på en expedition för förhandsröstning

eller på ett särskilt röstmottagningsställe inom den församling som väljaren tillhör eller inom den samfällighet som församlingen ingår i.

När brevrösten lämnas skall budet anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran och att han eller hon inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt. (SvKB 2003:9)

Vittne vid brevröstning

57 § Ett vittne vid brevröstning skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn eller makens barn får inte vara vittne. Detsamma gäller väljarens sambo eller sambons barn. (SvKB 2003:9)

SAMMANRÄKNING AV RÖSTERNA

Preliminär sammanräkning

58 § Omedelbart efter att röstningen i vallokalen har förklarats avslutad och samtliga valkuvert som skall läggas i valurnan har lagts ner i den skall valförrättarna räkna rösterna. Denna rösträkning är offentlig och skall genomföras utan avbrott. Resultatet av rösträkningen är preliminärt.

Omedelbart efter det att den preliminära rösträkningen i vallokalen har avslutats skall valförrättarna till valnämnden överlämna röstlängden, protokollet, ytterkuvert samt valsedlar i förseglade omslag.

Valnämnden skall se till att samtliga dessa handlingar kommer in. Om någon handling saknas skall den begäras in.

Valnämnden skall därefter omgående vidarebefordra röstlängder och övrigt material till stiftsstyrelsen. (SvKB 2003:9)

Slutlig sammanräkning

59 § Stiftsstyrelsen skall göra den slutliga sammanräkningen av valresultatet.

Kyrkostyrelsen skall på grundval av resultatet av den slutliga sammanräkningen fördela mandatet i Kyrkomötet. Stiftsstyrelsen skall bistå Kyrkostyrelsen i den utsträckning som det behövs för att den skall kunna utse ledamöter och ersättare.

I fråga om val till stiftsfullmäktige, samfälliga kyrkofullmäktige i samfällighet och kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i församling skall stiftsstyrelsen fördela mandatet mellan nomineringsgrupperna och för varje valkrets utse ledamöter och ersättare. (SvKB 2003:9)

Ogiltiga valsedlar

- 60 § En valsedel är ogiltig om den
- saknar beteckning på nomineringsgrupp eller har mer än en sådan beteckning,
  - har en beteckning för någon nomineringsgrupp som inte finns på grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen, eller
  - har kännetecknen som uppenbart har gjorts med avsikt.
- Finns det mer än en valsedel i ett valkuvert är dessa ogiltiga. Om alla är lika i fråga om beteckning för nomineringsgrupp skall dock en valsedel räknas som giltig. Skiljer sig valsedlarna i ett sådant fall åt i fråga om de särskilda personrösterna, skall någon personröst inte räknas. (SvKB 2003:9)

När personröst inte skall räknas

- 61 § Någon personröst skall, utöver vad som sägs i 60 § andra stycket, inte räknas om
- kandidaten inte är valbar,
  - namnet inte har anmälts av nomineringsgruppen enligt 28 och 29 §§,
  - det har lämnats mer än en särskild personröst
  - det inte framgår vem personrösten avser eller
  - en personröst i annat fall än enligt 36 § inte har avgivits genom en markering i ett markerat utrymme för personröstning. (SvKB 2003:9)

MANDATFÖRDELNING MELLAN NOMINERINGSGRUPPER, UTSEENDE AV LEDAMÖTER OCH ERSÄTTARE

Mandatfördelning vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

- 62 § Mandaten skall fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomineringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet skall tilldelas ett mandat.
- Vid beräkningen skall den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas. (SvKB 2003:9)
- 63 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen har tilldelats platser så många gånger som motsvarar antalet kandidater för nominerings-

gruppen på grupp- och kandidatförteckningen skall vid val till kyrkofullmäktige eller samfällda kyrkofullmäktige plats som nomineringsgruppen skulle ha tilldelats vid den fortsatta fördelningen vara obesatt under mandatperioden.

Gäller valet direktvalt kyrkoråd skall i stället nomineringsgruppen inte längre räknas vid den fortsatta fördelningen. (SvKB 2003:9)

Hur ledamöter utses vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

64 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87 §. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal, dock lägst 20 röster.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen. (SvKB 2003:9; 2004:6)

65 § Kandidater som har fått mandat i fler än en valkrets eller för mer än en nomineringsgrupp skall tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina personliga röstetal, skall de tillträda mandatet i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Det mandat som kandidaten inte tillträder skall tillfalla den som skulle komma först i ordningen enligt 66 §. Vid denna beräkning skall man bortse från den som redan valts till ledamot. (SvKB 2003:9)

Gemensamma bestämmelser om hur ersättare utses vid val till församling och samfällda kyrkofullmäktige

66 § Ersättare utses i första hand på grundval av ordningen mellan kandidaterna som framkommer vid beräkningen av deras personliga röstetal enligt 87 §.

I andra hand utses ersättare på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen.

I båda fallen bortses från den som redan valts till ledamot.

Kan inte ersättare utses på det sätt som här anges utses inte någon ersättare. (SvKB 2003:9)

Särskilda bestämmelser om hur ersättare utses vid val till samfällda kyrkofullmäktige

67 § Om inte den situation som avses i 66 § fjärde stycket råder, skall för varje ledamot i samfällda kyrkofullmäktige utses minst en ersättare från samma valkrets.

Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för tre eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för fem eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för sju eller flera ledamöter, nio eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare är mindre än det antal som har beslutats. (SvKB 2003:9)

68 § Om det sedan ersättare utsetts enligt 67 § visar sig att det för ledamot eller ledamöter i en nomineringsgrupp som har fått ett eller två mandat utsetts bara en ersättare skall i enlighet med 3 kap. 53 § ytterligare en ersättare utses. I det fall nomineringsgruppen har fått mandat i två valkretsar skall ersättaren utses i första hand för den ledamot som har det största personliga röstetalet och i andra hand för ledamoten i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst. (SvKB 2003:9)

Hur ersättare inträder i tjänst i församling och samfällda kyrkofullmäktige

69 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i den ordning de har utsetts enligt 66 §.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i en valkrets i samfällda kyrkofullmäktige är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring

skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte om samfällda kyrkofullmäktige har beslutat om inskränkt valbarhet. (SvKB 2003:9)

Hur ny ledamot utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

70 § Avgår en ledamot i kyrkofullmäktige, direktvalt kyrkoråd eller samfällda kyrkofullmäktige under valperioden skall stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, det direktvalda kyrkorådets eller samfällda kyrkofullmäktiges ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot skall utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 66 §.

Finns det inte någon som kan utses till ledamot enligt första stycket skall stiftsstyrelsen göra en ny sammanräkning och utse en ny ledamot. Därvid skall den som står närmast i tur att få mandat för nomineringsgruppen utses.

Kan någon ny ledamot inte utses skall vad gäller kyrkofullmäktige och samfällda kyrkofullmäktige mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

Vad gäller direktvalt kyrkoråd skall i stället ny ledamot utses från den nomineringsgrupp och med den kandidat som stått närmast i tur om den ursprungliga mandatfördelningen omfattat ytterligare ett mandat. (SvKB 2003:9)

Hur ny ersättare utses i församling och samfällda kyrkofullmäktige

71 § Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, skall stiftsstyrelsen på anmälan av kyrkofullmäktiges, det direktvalda kyrkorådets eller samfällda kyrkofullmäktiges ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid skall bestämmelserna i 66–68 §§ tillämpas. (SvKB 2003:9)

Hur mandaten fördelas vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

72 § De fasta valkretsmandaten skall för varje valkrets fördelas proportionellt mellan nomineringsgrupperna på grundval av valresultatet i valkretsen. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för nomi-

neringsgrupperna. Den nomineringsgrupp som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet skall tilldelas ett mandat.

Vid beräkningen skall den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas. (SvKB 2003:9)

73 § Utjämningsmandaten skall fördelas mellan nomineringsgrupperna så att fördelningen av alla mandat i stiftsfullmäktige blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela stiftet och att fördelningen av alla mandat i Kyrkomötet blir proportionell mot nomineringsgruppernas röstetal i hela landet. För att avgöra hur många mandat en nomineringsgrupp skall ha sammanlagt i stiftsfullmäktige för att vara proportionellt representerad i stiftsfullmäktige och sammanlagt i Kyrkomötet för att vara proportionellt representerad där skall den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela stiftet respektive hela landet som en valkrets. Varje nomineringsgrupp skall tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att nomineringsgruppen skall få en representation som svarar mot dess andel av samtliga röster i stiftet respektive landet.

Vid beräkningen skall den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § tillämpas. (SvKB 2003:9)

74 § Om en nomineringsgrupp vid fördelningen av de fasta valkretsmandaten har fått fler mandat än vad som behövs för att den skall vara proportionellt representerad enligt 73 §, skall man vid fördelningen av utjämningsmandaten bortse från nomineringsgruppen och de mandat den har fått.

Fördelningen av utjämningsmandat på valkretsar skall göras enligt 86 §. (SvKB 2003:9)

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen skall överskjutande mandat med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt skall det vara obesatt under valperioden. (SvKB 2003:9)

76 § Om det blir lika stora tal för flera nomineringsgrupper eller valkretsar vid beräkningarna enligt 72–75 §§, skall lotten avgöra vilken nomineringsgrupp eller vilken valkrets som skall få mandatet. (SvKB 2003:9)

Hur ledamöter utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

77 § För varje mandat som en nomineringsgrupp har fått skall utses en ledamot på grundval av ordningen mellan kandidaterna.

I första hand skall denna ordning bestämmas på grundval av storleken på varje kandidats personliga röstetal enligt 87 §. Personligt röstetal skall fastställas bara för en kandidat som fått särskilda personröster till ett antal motsvarande vid val till stiftsfullmäktige minst 5 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen, dock lägst 50 röster, och vid val till Kyrkomötet minst 8 procent av nomineringsgruppens röstetal i valkretsen.

Får flera kandidater lika stora personliga röstetal skall lotten avgöra vem som skall ha företräde.

Kan inte tillräckligt stort antal ledamöter utses med tillämpning av personligt röstetal utses övriga ledamöter för nomineringsgruppen på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen i valkretsen. (SvKB 2003:9)

78 § Kandidater som har fått mandat i fler än en valkrets eller för mer än en nomineringsgrupp skall tillträda det mandat för vilket deras personliga röstetal är störst i förhållande till antalet röster för nomineringsgruppen. Har kandidaterna inte tagit plats i ordningen på grundval av sina personliga röstetal, skall de tillträda mandatet i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Det mandat som kandidaten inte tillträder skall tillfalla den som skulle komma först i ordningen enligt 80 §. Vid denna beräkning skall man bortse från den som redan valts till ledamot. (SvKB 2003:9)

Gemensamma bestämmelser om hur ersättare utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

79 § Ersättare utses i första hand på grundval av ordningen mellan kandidaterna som framkommer vid beräkningen av deras personliga röstetal enligt 87 §.

I andra hand utses ersättare på grundval av den ordning i vilken kandidaterna är uppförda på grupp- och kandidatförteckningen.

I båda fallen bortses från den som redan valts till ledamot.

Kan inte ersättare utses på det sätt som här anges utses inte någon ersättare. (SvKB 2003:9)

Särskilda bestämmelser om hur ersättare utses vid val till stiftsfullmäktige

80 § Om inte den situation som avses i 79 § fjärde stycket råder, skall för varje ledamot i stiftsfullmäktige utses minst en ersättare från samma valkrets.

Om antalet ersättare som har utsetts när varje ledamot har fått en ersättare är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för tre eller flera ledamöter, utses ytterligare en ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Om antalet ersättare fortfarande är mindre än det beslutade antalet ersättare och samma ersättare har utsetts för fem eller flera ledamöter, utses genom ytterligare en sammanräkning ersättare för var och en av dessa ledamöter.

Därefter görs på motsvarande sätt successivt ytterligare sammanräkningar för de ledamöter vilkas ersättare har utsetts för sju eller flera ledamöter, nio eller flera ledamöter, och så vidare, så länge antalet ersättare är mindre än det antal som har beslutats. (SvKB 2003:9)

81 § Om det sedan ersättare utsetts enligt 80 § visar sig att det för ledamot eller ledamöter i en nomineringsgrupp som har fått ett eller två mandat utsetts bara en ersättare skall i enlighet med 7 kap. 4 § ytterligare en ersättare utses. I det fall nomineringsgruppen har fått mandat i två valkretsar skall ersättaren utses i första hand för den ledamot som har det största personliga röstetalet och i andra hand för ledamoten i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst. (SvKB 2003:9)

Hur ersättare inträder i tjänst i stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

82 § Ersättarna inträder i tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i valkretsen i den ordning de har utsetts enligt 79 §.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring skall den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst. (SvKB 2003:9)

Hur ny ledamot utses i stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

83 § Avgår en ledamot i Kyrkomötet under valperioden skall Kyrkostyrelsen på anmälan av Kyrkomötets ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot skall utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 82 §. Kan någon ny ledamot inte utses skall mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden.

Avgår en ledamot i stiftsfullmäktige under valperioden skall stiftsstyrelsen på anmälan av stiftsfullmäktiges ordförande utse en ny ledamot. Till ny ledamot skall utses den som står i tur att inträda enligt ordningen mellan ersättarna enligt 82 §.

Finns det inte någon som kan utses till ledamot enligt andra stycket skall stiftsstyrelsen göra en ny sammanräkning och utse en ny ledamot. Därvid skall den kandidat som står i tur att få nästa mandat för nomineringsgruppen utses. Saknas en sådan kandidat på grupp- och kandidatförteckningen skall stiftsstyrelsen med tillämpning av 86 § bestämma en annan valkrets, där nomineringsgruppen deltar i fördelningen av fasta valkretsmandat, och till ny ledamot utse den som där står närmast i tur att få mandat för nomineringsgruppen. Kan någon ny ledamot inte utses skall mandatet vara obesatt under återstoden av valperioden. (SvKB 2003:9)

Hur ny ersättare utses vid val till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet

84 § Om en ersättare har utsetts till ledamot eller avgått som ersättare av någon annan orsak, skall stiftsstyrelsen respektive Kyrkostyrelsen på anmälan av stiftsfullmäktiges respektive Kyrkomötets ordförande utse ytterligare en ersättare. Därvid skall bestämmelserna i 79–81 §§ tillämpas. (SvKB 2003:9)

BERÄKNINGSGRUNDER

Den jämkade uddatalsmetoden

85 § Enligt den jämkade uddatalsmetoden skall jämförelsetal beräknas på följande sätt.

Så länge nomineringsgruppen ännu inte tilldelats något mandat beräknas jämförelsetalet genom att nomineringsgruppens röstetal i valkretsen delas med 1,4. Därefter beräknas jämförelsetalet genom att nomineringsgruppens röstetal delas med det tal som är 1 högre än det dubbla antalet av de mandat som redan har tilldelats nomineringsgruppen i valkretsen, dvs. 3, 5, 7 och så vidare. (SvKB 2003:9)

Fördelningen av utjämningsmandat och överskjutande mandat

86 § Fördelningen av utjämningsmandat enligt 74 § samt fördelning av överskjutande mandat enligt 75 § skall göras på följande sätt.

Av de utjämningsmandat eller överskjutande mandat en nomineringsgrupp har fått tillförs det första den valkrets där nomineringsgruppen efter fördelningen av de fasta valkretsmandaten har större jämförelsetal än i övriga valkretsar. Återstående mandat tillförs ett efter ett den valkrets där nomineringsgruppen för varje gång har störst jämförelsetal vid en fortsatt tillämpning av den jämkade uddatalsmetoden enligt 85 § på nomineringsgruppens röstetal i valkretsarna. I en valkrets där nomineringsgruppen inte har fått något fast valkretsmandat skall dock jämförelsetalet vid tilldelningen av det första mandatet vara lika med nomineringsgruppens röstetal. (SvKB 2003:9)

Personligt röstetal

87 § Ett namns personliga röstetal är lika med antalet personröster som har lämnats för namnet under samma gruppbeteckning. För namn som fått personröster motsvarande det antal som anges i 64 och 77 §§ fastställs ett personligt röstetal. Det namn som har störst personligt röstetal tar första plats i ordningen och så vidare. (SvKB 2003:9)

ANMÄLAN ATT FÖR FÅ LEDAMÖTER HAR UTSETTS

88 § Om mindre än hälften av det bestämda antalet ledamöter har blivit utsett vid val till kyrkofullmäktige, direktvalt kyrkoråd, samfällda kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige, skall stiftsstyrelsen anmäla detta till Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. En sådan anmälan skall också göras om inget val har kunnat genomföras. (SvKB 2003:9)

NÄRMARE BESTÄMMELSER

89 § Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om

1. registrering av gruppbeteckning och registrering av kandidater,
2. grupp- och kandidatförteckningar,
3. röstlängder och röstkort,
4. valsedlar och olika typer av kuvert,
5. tider för röstning i vallokal,
6. utrustning och ordning i röstningslokal
7. hur röstning går till i vallokal, på expedition i pastorat och på särskilt röstmottagningsställe,

8. hur brevröstning går till,
9. dokumentation av valförrättning och röstmottagning,
10. behandling av inkomna förhandsröster,
11. förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal,
12. förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning,
13. förfarandet när ledamöter och ersättare avgår under mandatperioden, och
14. förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor. (SvKB 2003:9)

ÖVERKLAGANDE

90 § Ett val enligt detta kapitel får överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd.

Samfällda kyrkofullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 11 § och om inskränkt valbarhet enligt 12 § samt stiftsfullmäktiges beslut om valkretsindelning enligt 15 § får inte överklagas.

Hos Valprovsnämnden får följande beslut överklagas särskilt:

1. beslut av stiftsstyrelsen om antalet valkretsmandat för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 9 §,
2. beslut av stiftsstyrelsen om valkretsindelning för val till samfällda kyrkofullmäktige enligt 11 §,
3. beslut av stiftsstyrelsen att fastställa beslut om inskränkt valbarhet enligt 12 §,
4. beslut av stiftsstyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till stiftsfullmäktige enligt 14 §,
5. beslut av Kyrkostyrelsen att fastställa valkretsindelning för val till stiftsfullmäktige enligt 15 §,
6. beslut av Kyrkostyrelsen om antalet fasta valkretsmandat för val till Kyrkomötet enligt 18 §,
7. beslut om indelning i valdistrikt,
8. beslut i ärenden om registrering av gruppbezeichnung
9. beslut om att avvisa anmälan av kandidater,
10. beslut i ärenden om valsedlar,
11. beslut av Kyrkostyrelsen om rättelse i röstlängd, och
12. beslut att utse nya ledamöter eller ersättare.

Andra beslut enligt detta kapitel får överklagas endast i samband med att det val som beslutet gäller överklagas. (SvKB 2003:9)

- 91 § Ett val eller ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden har rösträtt vid valet.
- Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 1, 2, 3 och 7 får dock endast överklagas av en berörd församling eller samfällighet.
- Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 5 och 6 får endast överklagas av ett berört stift.
- Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 4, 8 och 10 får överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § har rösträtt vid valet.
- Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 9 får endast överklagas av den som har gjort anmälan.
- Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 11 får endast överklagas av den som beslutet gäller.
- Ett beslut som avses i 90 § tredje stycket 12 får endast överklagas av den som enligt 33 kap. 2 § skulle ha haft rösträtt om beslutsdagen hade varit valdagen. (SvKB 2003:9)
- 92 § Den som vill överklaga ett val eller ett beslut skall ge in skrivelsen med överklagandet till beslutsinstansen. Den skall ha kommit in dit tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att den slutliga röstsammanräkningen avslutades.
- Gäller överklagandet beslut enligt 90 § 12 om att utse nya ledamöter eller ersättare skall skrivelsen ha kommit in till beslutsinstansen inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.
- Gäller överklagandet ett beslut som enligt 90 § 1–11 får överklagas särskilt skall skrivelsen ha kommit in inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. När det är fråga om ett beslut om registrering av grupp-beteckning, skall dock skrivelsen ha kommit in inom en vecka från dagen för sådant tillkännagivande. När det är fråga om ett beslut om att avvisa anmälan av kandidater, skall skrivelsen ha kommit in senast inom en vecka från det den som gjort anmälan fick del av beslutet. När det är fråga om ett beslut om rättelse i röstlängd, skall skrivelsen ha kommit in senast tisdagen i veckan före valet. (SvKB 2003:9)
- 93 § Valprövningsnämnden skall vid prövningen av ett överklagande upphäva ett val i den omfattning som det behövs och förordna om omval i den berörda valkretsen om

1. det vid förberedande och genomförande av valet har förekommit en åtgärd som ett kyrkligt organ svarar för som avviker från föreskriven ordning,
2. någon har hindrat röstningen,
3. avgivna röster har förvanskats, eller
4. någon har otillbörligen verkat vid valet på något annat sätt.

Ett omval skall dock förordnas bara om det med fog kan antas att vad som har förekommit har inverkat på valutgången.

Kan rättelse åstadkommas genom en förnyad sammanräkning eller någon annan sådan mindre ingripande åtgärd, skall nämnden i stället uppdra åt beslutsinstansen att vidta sådan rättelse. (SvKB 2003:9)

- 94 § Valprovsningsnämnden skall också upphäva ett val och besluta om omval av samtliga ledamöter och ersättare om stiftsstyrelsen har gjort en sådan anmälan som anges i 88 §. (SvKB 2003:9)

58 kap. Överklagande

Beslut som kan överklagas

- 1 § Ett beslut kan överklagas enligt detta kapitel endast om det av en bestämmelse i denna kyrkoordning framgår att beslutet får överklagas.
- Bestämmelserna i detta kapitel får också tillämpas om det i ett kollektivavtal mellan Svenska kyrkan som arbetsgivare och en eller flera arbetstagarorganisationer sägs att arbetsgivarens beslut kan överklagas hos ett domkapitel eller hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Detta gäller om inte något annat har bestämts i avtalet.
- 2 § Ett beslut skall, för att kunna överklagas, avfattas skriftligt. Av ett sådant beslut skall det framgå vilka skäl som har bestämt utgången och hur beslutet kan överklagas.
- 3 § Rätt att överklaga ett beslut enligt detta kapitel har den som beslutet angår, om det har gått honom emot, om inte något annat särskilt föreskrivs i kyrkoordningen.

Hur beslut överklagas

- 4 § Ett beslut överklagas skriftligt. I den egenhändigt undertecknade skrivelserna skall klaganden ange vilket beslut som överklagas och vilken ändring i beslutet som begärs.

Skrivelsen ges in till beslutsinstansen. Den skall, om inte annat är angivet i denna kyrkoordning, ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Rättidsprövning

5 § Beslutsinstansen prövar om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Om skrivelsen har kommit in för sent skall beslutsinstansen avvisa den. Skrivelsen skall dock inte avvisas om förseningen beror på att beslutet har innehållit en felaktig underrättelse om hur man överklagar eller om den i rätt tid har kommit in till överprövningsinstansen.

Ett sådant avvisningsbeslut får överklagas i samma ordning som gäller för överklagande av det beslut som överklagades i den avvisade skrivelsen.

Rättelse av skrivfel och liknande

6 § Om beslutsinstansen finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av ett skrivfel, räknepel eller något annat uppenbart förbiseende skall den genast rätta beslutet, om det kan ske utan nackdel för någon enskild part.

Överklagandet förfaller om rättelsen innebär att beslutet ändras så som klaganden begär.

Överlämnande

7 § Om skrivelsen med överklagande inte skall avvisas enligt 5 § eller förfaller enligt 6 §, skall beslutsinstansen överlämna den och övriga handlingar i ärendet till överprövningsinstansen. Beslutsinstansen får, om det kan ske utan att överlämnandet fördröjs, samtidigt yttra sig över det som anförs i överklagandeskrivelsen.

Handläggningen i överprövningsinstansen

8 § Om ett beslut överklagas enligt bestämmelserna i detta kapitel, skall den instans som först har beslutat i saken i förekommande fall vara klagandens motpart i överprövningsinstansen. (SvKB 2003:9)

9 § Varje ärende skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Om det behövs skall ett yttrande inhämtas från den instans som tidigare har beslutat i saken. Ett yttrande får

också inhämtas från ett annat kyrkligt organ, en myndighet, en organisation eller en enskild person, som har särskild kunskap i den fråga som ärendet rör. Vid behov kan även den klagande ges anvisningar om hur utredningen bör kompletteras. Överflödiga utredningar får avvisas.

10 § Förfarandet är skriftligt. Uppgifter får dock lämnas och inhämtas muntligt, om det kan antas vara till fördel för utredningen. Muntliga uppgifter skall, om de tillför ärendet någonting av betydelse, nogt dokumenteras.

11 § Ett ärende får inte avgöras utan att den klagande har underrättats om alla uppgifter som har tillförts ärendet av annan än den klagande själv. Den klagande skall därvid ges tid att bemöta de nya uppgifterna.

En sådan underrättelse behövs inte, om

1. den klagandes talan kommer att bifallas,
2. de nya uppgifterna saknar betydelse i ärendet, eller
3. underrättelse på annat sätt är uppenbart onödig.

12 § Bestämmelserna i 11 § skall tillämpas på motsvarande sätt när det gäller underrättelse till en enskild person, som har ställning av part i ärendet utan att vara klagande.

13 § När det gäller jäv mot den som handlägger ärenden enligt detta kapitel skall bestämmelserna i 4 kap. 13–15 §§ rättegångsbalken om jäv mot domare tillämpas.

Beslut

14 § Överprövningsinstansen får förordna att det överklagade beslutet tills vidare inte skall gälla. Instansen får också förordna rörande saken i övrigt, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt.

15 § Det slutliga avgörandet av ärendet får inte gå utöver vad den klagande har yrkat. Beslutet skall grundas på vad handlingarna innehåller.

Av beslutet, som skall avfattas skriftligt, skall framgå

1. tid och plats för meddelande av beslutet,
2. parterna samt deras ombud eller biträden,
3. vilket beslut som har överklagats,

4. saken,
5. innehållet i det överklagade beslutet,
6. parternas och underinstansens yrkanden och invändningar,
7. om yttrande har inhämtats från någon annan,
8. skälen för beslutet,
9. innehållet i beslutet,
10. vem som har fattat beslutet,
11. vem som har varit med om den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet,
12. vem som har varit föredragande,
13. skiljaktig mening, där sådan förekommit, och
14. information om hur man överklagar, om beslutet kan överklagas.

Kopior av beslutet skall tillställas klaganden, den instans som tidigare har beslutat i ärendet och eventuell annan part.

16 § Beslut får rättas, om det innehåller någon uppenbar oriktighet, på grund av ett skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende.

17 § Beslut som innebär att ärendet inte avgörs slutligt får överklagas endast i samband med talan mot det slutliga avgörandet av ärendet. Ett beslut får dock överklagas särskilt när det avser

1. ogillad invändning om jäv mot ledamot i överprövningsinstansen,
2. ogillad invändning om att hinder föreligger mot prövning av överklagandet, och
3. förordnande rörande saken i avvaktan på slutligt avgörande.

Beslut, som innebär att ärendet återförvisas till lägre instans, får överklagas endast om beslutet innefattar avgörande av en fråga som inverkar på ärendets utgång.

Omprövning i särskilda fall

18 § Ett ärende får prövas på nytt om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl för det.

Om tiden för överklagande eller en därmed jämförbar åtgärd har försuttits får ärendet ändå prövas på nytt om det föreligger någon omständighet som utgör en giltig ursäkt för dröjsmålet.

Frågor om omprövning enligt första och andra styckena prövas av Svenska kyrkans överklagandenämnd.

Övergångsbestämmelser

19. Den som innehar eller har innehaft uppdrag som förtroendevald inom Svenska kyrkan är valbar till sådant uppdrag även om han eller hon inte är döpt.

Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om direkta val

SvKB 2004:1 med närmare bestämmelser om direkta val

Kyrkostyrelsen föreskriver med stöd av 38 kap. 89 § kyrkoordningen följande.

1. Registrering av gruppbeteckningar och registrering av kandidater

Ofullständig ansökan om registrering av gruppbeteckning och anmälan av kandidater

1 § Om en ansökan om registrering av en gruppbeteckning för val till stiftsfullmäktige, samfällda kyrkofullmäktige, kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd är ofullständig skall stiftsstyrelsen ge den som lämnat in ansökan möjlighet att komplettera denna.

Detsamma skall gälla om det saknas uppgifter i en anmälan av kandidater.

2 § Kandidaters namn skall anses som obefintliga i anmälan, om nomineringsgruppen inte kan visa att den har fått kandidaternas tillstånd att anmäla dem.

Anmälan av nytt ombud

3 § En nomineringsgrupp med en registrerad gruppbeteckning som inte längre har något ombud skall anmäla ett nytt ombud så snart som möjligt. Om en nomineringsgrupp inte lämnat något besked senast tre veckor efter det att gruppen fått en begäran att anmäla ett nytt ombud upphör gruppbeteckningen att gälla. Den skall då tas bort ur registret enligt bestämmelserna i 38 kap. 26 § kyrkoordningen.

När stiftsstyrelsen får reda på att en nomineringsgrupp med en gruppbeteckning registrerad för val till stiftsfullmäktige, samfällda kyrkofullmäktige, kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd inte har något ombud skall den begära att nomineringsgruppen anmäler ett nytt ombud.

Ombud, företrädare och kontaktpersoner för en nomineringsgrupp

4 § En nomineringsgrupp får utse en ersättare för det ombud som nomineringsgruppen skall anmäla enligt 38 kap. 21 § kyrkoordningen.

Ett ombud för en nomineringsgrupp som registreras för val till Kyrkomötet får utse en eller flera personer som är företrädare för nomineringsgruppen inom ett stift.

Ett ombud för en nomineringsgrupp eller en företrädare enligt andra stycket får utse en person som är kontaktperson för nomineringsgruppen. Därvid skall anges vilken eller vilka församlingar och/eller samfälligheter som uppdraget avser.

Företrädare enligt andra stycket och kontaktpersoner enligt tredje stycket skall utses på nytt varje år som ett val äger rum.

Vem som får anmäla kandidater

- 5 § Anmälan av kandidater för samtliga val får göras av en nomineringsgrupps ombud. Anmälan får också göras av en företrädare i ett stift till de val som äger rum i stiftet eller av en kontaktperson till val i de församlingar/samfälligheter som uppdraget avser.

2. Grupp- och kandidatförteckningar

Registrering av anmälda kandidater

- 6 § Stiftsstyrelsen skall senast den 28 maj valåret i valsystemet ha registrerat samtliga anmälda kandidater för registrerade nomineringsgrupper.

Om tiden för att registrera nomineringsgrupper och anmäla kandidater har förlängts med stöd av bestämmelserna i 38 kap. 30 § kyrkoordningen skall anmälda kandidater registreras så snart som möjligt efter den 31 maj. Detsamma gäller om en grupp enligt 38 kap. 27 § har givits möjlighet att ändra eller komplettera sin ansökan.

Innan stiftsstyrelsen slutligt registrerar anmälda kandidater skall den ge nomineringsgruppen möjlighet att granska en preliminär grupp- och kandidatförteckning.

3. Valsedlar och kuvert

Vem som får beställa valsedlar

- 7 § Valsedlar får beställas av en nomineringsgrupps ombud. Beställning får också göras av en sådan företrädare eller kontaktperson som har utsetts enligt 4 § för ett val avseende det område och för den nomineringsgrupp deras uppdrag gäller.

När beställning av valsedlar skall göras

- 8 § Valsedlar skall ha beställts senast den 15 maj valåret.

Om en beställning kommer in senare, hålls valsedlar till handa bara om de kan levereras före valdagen och utan att leveransen av tidigare gjorda beställningar försenas.

Intyg om rätt för en nomineringsgrupp att få ekonomiskt bidrag till tryckning av valsedlar

- 9 § En nomineringsgrupp som har rätt att få ekonomiskt bidrag till valsedlar skall med ett intyg styrka detta. Intyget skall undertecknas av en behörig företrädare för den församling, samfällighet eller det stift vars beslutande organ har beslutat att bidrag skall utgå. Av intyget skall även framgå om bidrag utgår för det antal valsedlar som beställningen av valsedlar omfattar.

Återbetalning när valsedlar har betalats i förskott

- 10 § Om en nomineringsgrupp har betalat valsedlarna i förskott och om nomineringsgruppen får rätt att vid valet få kostnadsfria valsedlar betalas förskottet tillbaka av den som har beslutat att bidrag skall utgå.

4. Registrering och tider för röstning i vallokal och på särskilt röstmottagningsställe

Registrering av röstningslokaler och öppettider

- 11 § Senast den 1 april valåret skall valnämnden i valsystemet registrera
1. vallokaler och öppettider för dessa, och
  2. de särskilda röstmottagningsställena som skall hållas öppna på valdagen och öppettiderna för dessa på valdagen.

Öppethållande av vallokaler

- 12 § En vallokal skall alltid hållas öppen för röstning kl. 18.00–20.00 och därtill minst fyra timmar mellan klockan 09.00 och 18.00. Den skall hållas stängd under tiden för församlingens huvudgudstjänst.

Valnämnden skall besluta vilka öppettider som skall gälla för vallokalerna inom dess område.

Om väljarna ändå får tillräckligt bra möjligheter att rösta, får stiftsstyrelsen besluta att en vallokal skall vara öppen kortare tid än som anges i första stycket.

Hur röstningen börjar och avslutas i en vallokal

- 13 § När vallokalen har öppnats för röstning, skall den av valförrättarna

som är ordförande visa dem som är närvarande att varje valurna är tom. Sedan får röstningen börja.

14 § Väljare som finns i vallokalen eller på en plats som de har anvisats intill lokalen, när tiden för röstning går ut, skall få tillfälle att rösta.

Röstningen skall förklaras avslutad, när tiden för röstning i vallokalen har gått ut och väljarna enligt första stycket har fått tillfälle att rösta.

Öppettider för särskilda röstmottagningsställen på valdagen

15 § Röstningen på ett särskilt röstmottagningsställe under valdagen skall avslutas i sådan tid att valsedlarna beräknas kunna lämnas i rätt vallokal före klockan 20.00.

16 § Väljare som finns på en expedition för förhandsröstning eller på en plats som de har anvisats intill en sådan röstningslokal, när tiden för röstning går ut, skall få tillfälle att rösta. Detsamma gäller vid röstning på ett särskilt röstmottagningsställe

5. Utrustning och ordning i röstningslokal m.m.

Antal valförrättare och röstmottagare

17 § Vid röstning i en vallokal skall minst tre valförrättare vara närvarande. En av dessa skall vara ordföranden eller ordförandens ersättare.

Vid röstning på en expedition för förhandsröstning eller ett särskilt röstmottagningsställe skall minst två röstmottagare vara närvarande.

Utrustning i röstningslokalen

18 § För varje slag av val som hålls i en vallokal skall det finnas en valurna.

19 § Två eller flera församlingar som har kyrkostämma som beslutande organ, som tillhör samma valkrets vid val till samfällda kyrkofullmäktige och som har en gemensam vallokal får ha en gemensam valförrättning och gemensamma valurnor för valen till samfällda kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige respektive Kyrkomötet.

Om flera församlingar har en gemensam valförrättning skall det framgå av protokollet vilka församlingarna är.

20 § I varje vallokal skall finnas den röstlängd som har upprättats för valdistriktet.

21 § I varje röstningslokal skall finnas ett exemplar av 38 kap. kyrkoord-

ningen samt av de närmare bestämmelser om de direkta valen som Kyrkostyrelsen har utfärdat med stöd av 38 kap. 89 § kyrkoordningen.

- 22 § I anslutning till varje röstningslokal skall det ordnas en lämplig plats där valsedlar kan läggas ut. Om detta inte är möjligt får en sådan plats i stället ordnas inne i lokalen.

Valförrättarna och röstmottagarna skall se till att blanka valsedlar för vart och ett av valen finns utlagda. Vid vallokaler och särskilda röstmottagningsställen skall de även se till att valsedlar för val till Kyrkomötet och stiftsfullmäktige finns utlagda på samma plats, om sådana valsedlar senast en vecka innan röstningen påbörjas har tillhandahållits valnämnden av någon nomineringsgrupp som deltar i valen.

Valnämnden kan besluta att valsedlar som den får vid en senare tidpunkt också skall läggas ut.

Nomineringsgrupper som deltar i något av de val som äger rum i röstningslokalen skall själva kunna lägga ut sina valsedlar på samma plats.

Vid tillämpningen av dessa bestämmelser skall alla nomineringsgrupper behandlas lika.

Ordning i röstningslokalen

- 23 § I en röstningslokal eller i ett utrymme intill lokalen får det inte hållas tal. Där får inte heller delas ut eller sättas upp tryckta eller skrivna upprop till väljarna. Där får inte heller spelas upp sådana upprop.

- 24 § Valförrättarna eller röstmottagarna skall ansvara för ordningen i röstningslokalen. Den som finns i röstningslokalen eller i ett utrymme intill lokalen skall rätta sig efter de regler som valförrättaren eller röstmottagaren meddelar för att röstningen skall kunna genomföras. Blir det sådan oordning att den inte kan avstyras har valförrättaren eller röstmottagaren rätt att avbryta röstningen.

- 25 § Om röstningen i en vallokal avbryts skall varje valurna och röstlängden förseglas och förvaras på ett säkert sätt. När röstningen skall fortsätta, skall valförrättaren visa dem som är närvarande att förseglingarna inte har öppnats.

När röstningen avbryts på en expedition för förhandsröstning eller ett särskilt röstmottagningsställe skall de kuvert som tagits emot förvaras på ett säkert sätt under avbrottet.

6. Hur röstning går till i vallokal, på expedition för förhandsröstning och på särskilt röstmottagningsställe

Hur en särskild personröst avges

26 § Om väljarna vill avge en särskild personröst skall de göra en markering för den kandidat som de helst vill se vald. De kan också på en valsedel anteckna namnet på en kandidat som har anmälts av en registrerad nomineringsgrupp. Av 38 kap. 60 § kyrkoordningen framgår att en valsedel för att vara giltig också skall ha en beteckning för en nomineringsgrupp som finns på grupp- och kandidatförteckningen för valkretsen.

Hur röstning i vallokal går till

27 § I vallokalen skall valförrättarna ge väljarna ett valkuvert för varje slag av val som de vill delta i och hänvisa dem till en ledig valskärm. Där skall de avge sin röst och lägga en valsedel för varje slag av val i ett valkuvert utan att vika valsedeln.

När väljarna gjort i ordning sina valkuvert skall de lämna kuverten till valförrättaren.

28 § Innan något valkuvert tas emot skall valförrättaren kontrollera att väljaren

- enligt röstlängden har rösträtt i det val som väljaren vill delta i, och
- inte redan har röstat i valet.

Valförrättaren skall också kontrollera att

- väljaren bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
- det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert, och
- varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

29 § En valförrättare får inte ta emot ett valkuvert som inte uppfyller de krav som ställs i 28 §.

Om en väljare vill lämna fler än ett valkuvert för ett och samma val, får valförrättaren ta emot bara ett av dessa. På väljarens begäran skall samtliga kuvert för det valet lämnas tillbaka.

30 § Uppfylls de krav som ställs i 28 och 29 §§ skall valförrättaren ta emot väljarens valkuvert. I väljarens närvaro skall valförrättaren lägga valkuvertet i valurnan för det val valsedeln gäller och markera i röstlängden att väljaren har röstat.

Hur en röst lämnas genom bud i en vallokal

- 31 § Innan ett ytterkuvert för brev- och budröstning tas emot skall budet enligt bestämmelserna i 38 kap. 56 § kyrkoordningen anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran på ytterkuvertet och att budet inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.
- Därefter skall valförrättaren kontrollera att väljaren
- enligt röstlängden har rösträtt i ett val,
  - inte redan har röstat i valet, och
  - på ytterkuvertet skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuvert och lagt dem i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen.
- Valförrättaren skall också kontrollera att
- ytterkuvertet är igenklistrat,
  - två vittnen på ytterkuvertet skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt,
  - vittnena inte är väljarens make, barn, sambo, makes barn eller sambos barn, och
  - budet och vittnet har fyllt 18 år.
- 32 § Uppfylls de krav som ställs i 31 § skall valförrättaren öppna ytterkuvertet och kontrollera att
- ytterkuvertet innehåller valkuvert,
  - väljaren bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
  - det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert, och
  - varje valkuvert uppenbart innehåller en valseedel.
- 33 § En valförrättare får inte ta emot ett ytterkuvert för brev- och budröstning som inte uppfyller de krav som ställs i 31 och 32 §§.
- Har väljaren gjort i ordning mer än ett valkuvert för något val får valförrättaren inte ta emot något av dem.
- 34 § Uppfylls de krav som ställs i 31–33 §§ skall valförrättaren ta emot väljarens valkuvert, i budets närvaro lägga det i valurnan för det val valsedelen gäller och markera i röstlängden att väljaren röstat.
- 35 § Ett valkuvert som lämnats i ett ytterkuvert för brev- och budröstning men som inte tas emot skall innan det lämnas tillbaka till budet läggas in i ett kuvert som skall klistras igen.

36 § Ytterkuvert som har öppnats av valförrättare enligt 32 § skall tas om hand av valförrättarna och överlämnas till valnämnden. Nämnden skall vidarebefordra det till stiftsstyrelsen.

Hur röstmottagning på en expedition för förhandsröstning och ett särskilt röstmottagningsställe går till

37 § Vid röstning på en expedition för förhandsröstning och ett särskilt röstmottagningsställe skall väljaren visa sitt röstkort för röstmottagaren. Röstmottagaren skall ge väljarna ett valkuvert för varje slag av val de vill delta i och hänvisa dem till en ledig valskärm. Där skall de avge sin röst och lägga en valsedel för varje val i ett valkuvert utan att vika valsedeln.

38 § Innan något valkuvert tas emot skall röstmottagaren kontrollera att väljaren enligt uppgift på röstkortet har rösträtt i det val som väljaren vill delta i. Är det fråga om ett särskilt röstmottagningsställe skall röstmottagaren kontrollera att rösträtten gäller val inom den egna valnämndens ansvarsområde.

Röstmottagaren skall också kontrollera att

- väljaren bara har gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
- det inte finns någon obehörig märkning på något kuvert, och
- varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

39 § En röstmottagare får inte ta emot ett valkuvert som inte uppfyller de krav som ställs i 38 §.

Om en väljare vill lämna fler än ett valkuvert för ett och samma val, får röstmottagaren ta emot bara ett av dessa. På väljarens begäran skall samtliga kuvert för det valet lämnas tillbaka.

40 § Uppfylls de krav som ställs i 38 och 39 §§ skall röstmottagaren ta emot väljarens valkuvert. I väljarens närvaro skall röstmottagaren lägga in valkuverten och väljarens röstkort i ett fönsterkuvert och klistra igen det.

41 § Röstmottagaren på en expedition för förhandsröstning skall anteckna varje väljares namn och det stift som varje fönsterkuvert skall skickas till eller det valdistrikt som det skall lämnas till. Anteckningarna skall föras på blanketter som erhålls från Kyrkostyrelsen. Sådana anteckningar skall också föras på ett särskilt röstmottagningsställe.

Hur en röst lämnas genom bud på en expedition för förhandsröstning eller ett särskilt röstmottagningsställe

42 § Innan ett ytterkuvert för brev- och budröstning tas emot skall budet enligt bestämmelserna i 38 kap. 56 § kyrkoordningen anteckna sitt namn, sitt personnummer och sin adress samt skriftligen intyga att väljaren skrivit under försäkran på ytterkuvret och att budet inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.

Därefter skall röstmottagaren kontrollera att väljaren

- enligt uppgift på röstkortet har rösträtt i ett val,
- att väljarens rösträtt gäller val inom den egna valnämndens ansvarsområde,
- på ytterkuvret skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuvert och lagt dem i ytterkuvret i närvaro av två vittnen.

Röstmottagaren skall också kontrollera att

- ytterkuvret är igenklistrat,
- två vittnen på ytterkuvret skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt,
- vittnena inte är väljarens make, barn, sambo, makes barn eller sambos barn, och
- budet och vittnet har fyllt 18 år.

43 § En röstmottagare får inte ta emot ett ytterkuvert för brev- och budröstning som inte uppfyller de krav som ställs i 42 §.

44 § Uppfylls de krav som ställs i 42 § skall röstmottagaren ta emot ytterkuvret, i budets närvaro lägga in det i ett fönsterkuvert tillsammans med väljarens röstkort och klistra igen det.

45 § Ett ytterkuvert för brev- och budröstning som inte tas emot av röstmottagaren skall lämnas tillbaka till budet.

Den fortsatta hanteringen av fönsterkuvert

46 § Fönsterkuvert med röster från den egna valnämndens ansvarsområde skall läggas i ett särskilt omslag för varje valdistrikt som de skall lämnas till. I övriga fall skall fönsterkuvert läggas i ett särskilt omslag för varje stiftsstyrelse i det stift som omfattar den församling där väljaren är röstberättigad.

På omslaget skall antecknas hur många fönsterkuvert det innehåller och vem som är mottagare.

- 47 § Valnämnden får besluta hur omslag med fönsterkuvert som avser väljare inom det egna ansvarsområdet skall överlämnas till ordföranden för valförrättarna i respektive valdistrikt. Övriga omslag med fönsterkuvert skall skickas till den på omslaget angivna stiftsstyrelsen.

Vid röstning på ett särskilt röstmottagningsställe under valdagen skall om möjligt omslagen med fönsterkuvert lämnas i vallokalen för respektive valdistrikt innan röstningen har avslutats.

Är det inte möjligt att hantera omslag på det sätt som anges i andra stycket skall de omedelbart lämnas till valnämnden. Detta skall antecknas i protokollet från valförrättningen. Valnämnden skall vidarebefordra omslagen med fönsterkuvert till stiftsstyrelsen.

7. Brevröstning för dem som befinner sig utomlands

- 48 § En väljare som befinner sig utomlands och som i enlighet med bestämmelserna i 38 kap. 54 § kyrkoordningen sänder sin brevröst till Kyrkostyrelsen skall göra detta i sådan tid att brevrösten har inkommit till Kyrkostyrelsen senast onsdagen i veckan före valdagen.

8. Dokumentation av valförrättning och röstmottagning

- 49 § Valförrättarna skall föra protokoll över valförrättningen i vallokalen. Röstmottagare på en expedition för förhandsröstning och på särskilda röstmottagningsställena skall fortlöpande föra anteckningar över röstningen.

Protokoll och anteckningar skall föras på blanketter som erhålls från Kyrkostyrelsen.

Protokollet från en vallokal och anteckningarna från expeditioner för förhandsröstning och särskilda röstmottagningsställena skall överlämnas till valnämnden. Nämnden skall vidarebefordra protokoll och anteckningar till stiftsstyrelsen.

9. Behandling av inkomna förhandsröster

Vad stiftsstyrelsen skall göra med inkomna kuvert med förhandsröster

- 50 § Stiftsstyrelsen skall på valdistrikt sortera de kuvert med förhandsröster som kommer till den före valdagen.

Fönsterkuvert och öppnade omslagskuvert för brevröster med sina

yterkuvert och röstkort skall sedan läggas i särskilda omslag som skall förseglas. På varje omslag skall det antecknas hur många fönsterkuvert respektive yterkuvert för brevröster som omslaget innehåller. Omslagen bör skickas till respektive valdistrikt i så god tid att kuverten finns hos valförrättarna när röstningen i vallokalen börjar.

- 51 § Stiftsstyrelsen skall behålla de yterkuvert med förhandsröster som kommer till den så sent att de beräknas inte kunna vara hos valförrättarna innan tiden för röstningen i vallokalen har gått ut. Dessa kuvert skall stiftsstyrelsen granska vid den slutliga rösträkningen.
- 52 § Stiftsstyrelsen skall föra protokoll där den fortlöpande antecknar vad styrelsen gör med de kuvert med förhandsröster som kommer till styrelsen.

Vad valförrättarna skall göra med kuvert med förhandsröster

- 53 § Valförrättarna skall ta emot omslagen med kuvert med förhandsröster. De skall anteckna i valdistriktets protokoll hur många omslag de tagit emot och hur många fönsterkuvert respektive yterkuvert för bud- och brevröstning som omslagen innehåller enligt vad som står på dem. Omslagen får inte öppnas innan den granskning som sägs i 54 § påbörjats.
- 54 § Valförrättarna skall förhandsgranska omslagen, fönsterkuverten och yterkuverten för brev- och budröstning som kommit till vallokalen i den omfattning som den pågående röstningen tillåter. Vid denna förhandsgranskning skall valförrättarna göra följande.
1. Öppna omslagen, räkna kuverten och anteckna antalet av respektive slag av kuvert i protokollet.
  2. Kontrollera att väljarna
    - är upptagna i röstlängd för valdistriktet,
    - inte lämnat fler än ett fönsterkuvert eller yterkuvert för brev- och budröstning, och
    - inte röstat i vallokalen under valdagen.Valförrättaren skall också kontrollera att
    - fönsterkuverten och yterkuverten för brev- och budröstning inte blivit öppnade efter att de klistrats igen

- väljaren på ytterkuvert för brev- och budröstning skriftligen försäkrat att väljaren själv gjort i ordning valkuvert och lagt dem i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen, och
  - två vittnen på ytterkuvert för brev- och budröstning skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt.
3. Öppna de fönsterkuvert och ytterkuvert för brev- och budröstning som uppfyller kraven under 2, ta ut innehållet och kontrollera att
- kuverten innehåller valkuvert,
  - väljaren bara gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
  - det inte finns någon obehörig märkning på något valkuvert, och
  - varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

55 § Innehåller ett fönsterkuvert som uppfyller kraven under 54 § 2 ett ytterkuvert för brev- och budröstning skall valförrättaren vid den fortsatta förhandsgranskningen först kontrollera att väljaren inte lämnat fler än ett ytterkuvert för brev- och budröstning och därefter genomföra de åtgärder som anges i 54 § 3.

56 § Vid granskning enligt 54 och 55 §§ skall valförrättarna vidare

- markera i röstlängden de väljare vars valkuvert uppfyller kraven i 54 och 55 §§,
- lägga tillbaka valkuverten i sina fönsterkuvert tillsammans med väljarens röstkort
- lägga tillbaka valkuvert som kommit i ytterkuvert för brev- och budröstning i sitt ytterkuvert och lägga tillbaka dessa kuvert i sitt fönsterkuvert.

57 § Efter att röstningen avslutats skall valförrättarna

- lägga de valkuvert som uppfyllt kraven i 54 § i valurnan för det val valsedeln gäller,
- lägga de fönsterkuvert och de ytterkuvert för brev- och budröstning med väljarens röstkort som inte uppfyllt kraven i 54 och 55 §§ i ett särskilt omslag,
- lägga tillbaka valkuvert som inte uppfyllt kraven i 54 § i sina fönsterkuvert eller ytterkuvert för brev- och budröstning tillsammans med väljarens röstkort och lägga fönsterkuverten och ytterkuverten i ett särskilt omslag,

- anteckna valdistriktets namn och hur många fönsterkuvert och ytterkuvert för brev- och budröstning som omslaget innehåller på varje omslag, och
- försegla varje omslag.

58 § Om ett omslag som innehåller fönsterkuvert eller ytterkuvert för brev- och budröstning kommer till valförrättarna efter att röstningen i valdistriktet avslutats, skall omslaget inte öppnas utan lämnas till valnämnden efter att den preliminära rösträkningen i vallokalen avslutats. Detta skall antecknas i protokollet.

10. Förfarandet vid preliminär rösträkning i vallokal

Preliminär rösträkning i vallokal

- 59 § Räkningen skall för varje slag av val gå till på följande sätt.
1. Valurnan skall tömmas och valkuverten räknas. Antalet väljare som enligt röstlängden deltagit i valet skall räknas. Antalet kuvert och antalet röstande skall antecknas i protokollet. Stämmer inte uppgiften om antal valkuvert med uppgiften om antalet röstande skall den sannolika orsaken till skillnaden antecknas i protokollet.
  2. Valsedlarna skall tas ur valkuverten. Innehåller ett valkuvert mer än en valsedel skall valsedlarna läggas tillbaka i kuvertet.
  3. Om en valsedel är blank därför att den saknar gruppbezeichnung, har mer än en gruppbezeichnung eller är märkt så att den kan antas vara ogiltig enligt 38 kap. 60 § kyrkoordningen, skall valsedeln läggas tillbaka i sitt valkuvert.
  4. Valsedlar som lagts tillbaka i sina valkuvert enligt 2 eller 3 skall läggas i särskilda omslag. På varje omslag skall valförrättarna anteckna hur många kuvert som omslaget innehåller.
  5. De valsedlar som valförrättarna godkänt skall sorteras i grupper efter nomineringsgrupper. Antalet valsedlar i varje grupp skall räknas och antalet antecknas i protokollet. Valsedlarna för varje nomineringsgrupp skall sedan läggas i särskilda omslag. På varje omslag skall valförrättarna anteckna
    - vilket val valsedlarna gäller,
    - antalet valsedlar,
    - för vilken nomineringsgrupp valsedlarna gäller, och
    - uppgift om valdistrikt.
  6. Omslag enligt 4 och 5 skall förseglas.

60 § Protokollerna skall skrivas under av ordföranden och två av de närvarande valförrättarna. Därmed är den preliminära rösträkningen i vallokalerna avslutad.

II. Förfarandet vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning

Närmare om förfarandet hos stiftsstyrelsen

61 § Stiftsstyrelsens sammanräkning skall vara offentlig och skall påbörjas så fort som möjligt.

62 § Om handlingarna från valnämnden är ofullständiga eller bristfälliga på något annat sätt skall stiftsstyrelsen begära att de kompletteras. Om det behövs skall stiftsstyrelsen också begära uppgift om varför handlingarna är i bristfälligt skick.

63 § Stiftsstyrelsen skall ge till känna tid och plats för sammanräkningen. I tillkännagivandet skall stiftsstyrelsen ange i vilken ordning som de olika valen kommer att räknas. Tillkännagivandet skall anslås på stiftets och församlingarnas anslagstavlor.

64 § För varje valkrets skall stiftsstyrelsen innan den slutliga sammanräkningen påbörjas behandla de omslag med ytterkuvert som stiftsstyrelsen erhållit från valnämnderna och de ytterkuvert som stiftsstyrelsen behållit enligt 51 §. Detta skall göras på ett motsvarande sätt som enligt bestämmelserna i 54–57 §§.

65 § Stiftsstyrelsen skall vid den slutliga sammanräkningen pröva om valsedlarna är giltiga enligt 38 kap. 60 § kyrkoordningen och om något namn på en valsedel inte skall tillräknas någon personröst enligt 38 kap. 61 §. Stiftsstyrelsen skall fatta de beslut som denna prövning kan föranleda. Stiftsstyrelsen skall också fatta de beslut som behövs med anledning av uppgifterna i de protokoll som förts över röstningen och den granskning som gjorts enligt 64 §.

66 § Den slutliga sammanräkningen skall genomföras utan dröjsmål. Om sammanräkningen avbryts skall valsedlar och övriga valhandlingar förvaras på ett säkert sätt. Innan sammanräkningen börjar igen skall stiftsstyrelsen kontrollera att det inte gjorts något obehörigt med valhandlingarna.

67 § Stiftsstyrelsen skall föra protokoll över den slutliga sammanräkningen. Formulär för protokoll erhålls från Kyrkostyrelsen.

Valets avslutning

- 68 § När stiftsstyrelsen har färdigställt sammanräkningen så att ledamöter och ersättare kan utses skall den slutliga sammanräkningen avslutas. Detta sker genom att protokollet justeras av dem som stiftsstyrelsen utsett att leda sammanräkningen.
- 69 § Valsedlarna skall läggas in i särskilda omslag, de godkända för sig och de ogiltiga för sig. De ogiltiga valsedlarna och valsedlar där det förekommer strykningar, tillägg och särskild personröst skall förvaras under valperioden. Övriga valsedlar skall förvaras till dess att valet har vunnit laga kraft.
- Omslagen med valsedlar får öppnas om
- det skall göras en ny eller en fortsatt sammanräkning eller
  - det annars behövs för utvärdering av valet.
- 70 § När Kyrkostyrelsen har fördelat mandatet mellan nomineringsgrupperna och utsett ledamöter och ersättare och protokollet över detta har justerats är kyrkomötesvalet avslutat. Detta skall omedelbart tillkännages på stiftens anslagstavlor.
- 71 § När stiftsstyrelsen har fördelat mandatet mellan nomineringsgrupperna och utsett ledamöter och ersättare och protokollet över detta är justerat är övriga val avslutade. Detta skall omedelbart tillkännages på stiftets anslagstavla.

Bevis

- 72 § För den som blivit utsedd till ledamot av stiftsfullmäktige, samfällda kyrkofullmäktige, kyrkofullmäktige eller till direktvalt kyrkoråd eller till ersättare skall stiftsstyrelsen genast utfärda bevis om detta.
- I beviset skall stiftsstyrelsen ange
- namnet på den som blivit utsedd, och
  - den tid, den nomineringsgrupp och, i förekommande fall, den valkrets som ledamoten eller ersättaren blivit utsedd för.
- 73 § Som bevis gäller utdrag ur protokoll eller annan handling från sammanräkning vid vilken ledamoten eller ersättaren blivit utsedd. Beviset skall skickas till den som blivit utsedd samt beträffande valen på den lokala nivån till samfälligheten respektive församlingen.

12. Förfarandet i övrigt i valadministrativa frågor

Förvaring och transport av avgivna röster m.m.

74 § Valsedlar som lämnats vid valet, ytterkuvert med valkuvert, anteckningar och övriga handlingar av betydelse för den slutliga sammanräkningen av valet skall förvaras på ett säkert sätt till dess valet är avslutat.

Försegling skall ske med material som anvisas eller tillhandahålls av Kyrkostyrelsen.

Transport av sådant material som anges i första stycket skall ske på ett säkert sätt. Sker transporten med post skall den ordnas som värdepост.

75 § Valsedlar som lämnats vid valet, ytterkuvert med valkuvert, anteckningar och övriga handlingar av betydelse för den slutliga sammanräkningen av valet skall förvaras på ett säkert sätt till dess valet är avslutat.

Försegling skall ske med material som anvisas eller tillhandahålls av Kyrkostyrelsen.

Transport av sådant material som anges i första stycket skall ske på ett säkert sätt.

Detta beslut träder i kraft den 1 juli 2004.

Genom beslutet upphävs Kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2000:1) med närmare bestämmelser om direkta val.

På Kyrkostyrelsens vägnar

KG HAMMAR

Maria Lundqvist Norling

SvKB 2004:2 om indelning av en församling i valdistrikt

Kyrkostyrelsen föreskriver med stöd av 38 kap. 89 § kyrkoordningen följande.

När en församling delas in i valdistrikt skall för varje fastighet samtliga röstberättigade hänföras till samma valdistrikt.

Detta beslut träder i kraft den 1 juli 2004.

Genom beslutet upphävs Kyrkostyrelsens beslut om hur indelning i valdistrikt skall göras (SvKB 2000:2).

På Kyrkostyrelsens vägnar

KG HAMMAR

Maria Lundqvist Norling

SvKB 2004:3 om valsedlars utseende vid direkta kyrkliga val

Kyrkostyrelsen föreskriver med stöd av 38 kap. 89 § kyrkoordningen följande.

Grundläggande bestämmelser om valsedlars utseende och vilka uppgifter som skall finnas på valsedlarna finns i 38 kap. 34 och 35 §§ kyrkoordningen. Härutöver gäller följande.

Valsedlar skall tryckas i de färger och med signallinjer till det antal och med den placering som anges i bilagan.

Valbeteckning, gruppbe-teckning, kandidatför-teckning, valkretsbe-teckning och valområdesbe-teckning bör placeras som framgår av bilagan.

Detta beslut träder i kraft den 1 september 2004.

Genom beslutet upphävs Kyrkostyrelsens beslut om valsedlars utseende vid direkta kyrkliga val (SvKB 2001:1).

På Kyrkostyrelsens vägnar

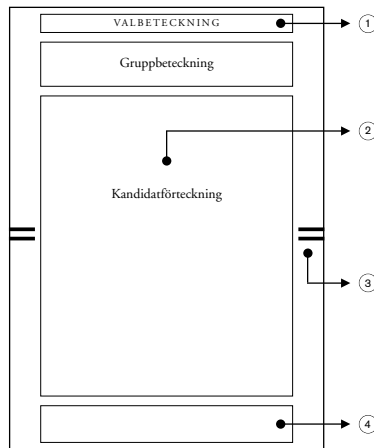
KG HAMMAR

Maria Lundqvist Norling

Bilaga: Valsedel vid kyrkliga val

Format

A6 (105 × 148 mm, avvikelsetolerans ± 1,0 mm)

Utförande

1. Val till församling
Val till samfällda kyrkofullmäktige
Val till stiftsfullmäktige
Val till Kyrkomötet
2. Kandidaternas namn ska stå under varandra och numreras så att ordningen mellan dem framgår. Namnlistan kan vid behov fortsätta på baksidan. Före varje kandidatnummer skall finnas en ruta där personröst kan markeras.
3. Signallinje (antal, se nedan).
4. Valkrets-beteckning
Valområdesbeteckning

Papper och signallinjer

Val till församling (kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd):

Papper DataCopy vit 80 gram. Ingen signallinje.

Val till samfällda kyrkofullmäktige: Papper Kaskad blå 75, 80 gram. En signallinje.

Val till stiftsfullmäktige: Papper Kaskad rosa 25, 80 gram. Två signallinjer.

Val till Kyrkomötet: Papper Kaskad gul 55, 80 gram. Tre signallinjer.

Signallinjens längd skall vara 9 mm och bredden 1 mm. Vid fler än en signallinje sätts linjen med 1,5 mm mellanrum i höjddled. Linjen/linjerna centreras i höjddled på valsedelns längdsida och trycks enbart på framsidan.

Svenska kyrkan
KYRKOVAL 2005

Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala, telefon 018-16 96 00, info@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005